

ANAYASA MAHKEMESİ KARARI

Esas Sayısı : 2013/53

Karar Sayısı : 2013/81

Karar Günü : 18.6.2013

R.G. Tarih-Sayı : 22.11.2013-28829

İTİRAZ YOLUNA BAŞVURAN : İstanbul 4. İdare Mahkemesi

İTİRAZIN KONUSU : 18.5.2004 günlü, 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Kanunu'nun 77. maddesinin ikinci fıkrasının Anayasa'nın 9. maddesine aykırılığı ileri sürülerek iptaline karar verilmesi istemidir.

I- OLAY

Davacı şirketin aidat borcunun 5174 sayılı Kanun'un 77. maddesi gereğince tahsili ve icra takibinin yapılması ile mazbata tanzimi hususunda İstanbul Ticaret Borsası Genel Sekreterliğinin yetkili kılınmasına dair İstanbul Ticaret Borsası Yönetim Kurulunun kararı ile aidat borcunun tahsiline ilişkin mazbatanın icra dairesine tevdiine ilişkin işlemin iptali istemiyle açılan davada, itiraz konusu kuralın Anayasa'ya aykırı olduğu kanısına varan Mahkeme, iptali için başvurmuştur.

III- YASA METİNLERİ

A- İtiraz Konusu Yasa Kuralı

5174 sayılı Kanun'un itiraz konusu kuralı da içeren 77. maddesi şöyledir:

"Süresinde ödenmeyen kayıt ücretleri, yıllık aidat, munzam aidat, navlun hâsılatından alınacak oda payları, borsa tescil ücreti ve Birlik aidatına 6183 sayılı Amme Alacaklarının Tahsil Usulü Hakkında Kanun uyarınca günlük gecikme zammı tahakkuk ettirilir.

Kayıt ücretleri, yıllık aidat, munzam aidat, navlun hasılatından alınacak oda payları ve Birlik aidatı ile borsa tescil ücreti ve bunlara ait kesinleşen gecikme zamları ile para cezalarının tahsiline ilişkin olarak oda, borsa ve Birlik Yönetim Kurulunca verilen kararlar ilâm hükmünde olup, icra dairelerince yerine getirilir.

Kayıt ücretleri, yıllık aidat, munzam aidat, navlun hasılatından alınacak oda payları ve Birlik aidatı ile borsa tescil ücreti ve bunlara ait kesinleşen gecikme zamları ile para cezalarının tahsil zamanaşımı süresi beş yıldır.."

B- Dayanılan Anayasa Kuralları

Başvuru kararında, Anayasa'nın 9. maddesine dayanılmıştır.

IV- İLK İNCELEME

Anayasa Mahkemesi İçtüzüğü hükümleri uyarınca Serruh KALELİ, Alparslan ALTAN, Mehmet ERTEN, Serdar ÖZGÜLDÜR, Osman Alifeyyaz PAKSÜT, Zehra Ayla PERKTAŞ, Recep KÖMÜRCÜ, Burhan ÜSTÜN, Engin YILDIRIM, Nuri NECİPOĞLU, Hicabi DURSUN, Celal Mümtaz AKINCI, Erdal TERCAN, Muammer TOPAL, Zühtü ARSLAN ve M. Emin KUZ'un katılımlarıyla 22.5.2013 günü yapılan ilk inceleme toplantısında öncelikle uygulanacak kural sorunu görüşülmüştür.

Anayasa'nın 152. ve 6216 sayılı Anayasa Mahkemesinin Kuruluşu ve Yargılama Usulleri Hakkında Kanun'un 40. maddesine göre, mahkemeler, bakmakta oldukları davalarda uygulayacakları kanun ya da kanun hükmünde kararname kurallarını Anayasa'ya aykırı görürler veya taraflardan birinin ileri sürdüğü aykırılık savının ciddi olduğu kanısına varırlarsa, o hükmün iptali için Anayasa Mahkemesine başvurmaya yetkilidirler. Ancak, bu kurallar uyarınca bir mahkemenin Anayasa Mahkemesine başvurabilmesi için elinde yöntemince açılmış ve mahkemenin görevine giren bir davanın bulunması ve iptali istenen kuralların da o davada uygulanacak olması gerekmektedir. Uygulanacak yasa kuralları, davanın değişik evrelerinde ortaya çıkan sorunların çözümünde veya davayı sonuçlandırmada olumlu ya da olumsuz yönde etki yapacak nitelikte bulunan kurallardır.

İtiraz yoluna başvuran Mahkeme, 5174 sayılı Kanun'un 77. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan *"Kayıt ücretleri, yıllık aidat, munzam aidat, navlun hasılatından alınacak oda payları ve Birlik aidatı ile borsa tescil ücreti ve bunlara ait kesinleşen gecikme zamları ile para cezalarının tahsiline ilişkin olarak oda, borsa ve Birlik Yönetim Kurulunca verilen kararlar ilâm hükmünde olup, icra dairelerince yerine getirilir."* hükmünün iptalini istemiştir.

Bakılmakta olan dava, davacı şirketin yıllık aidat borcu ile bu borca ilişkin gecikme zammının ödenmemesinden dolayı 5174 sayılı Kanun'un 77. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan yıllık aidata ilişkin tesis edilen idari işleme ilişkindir. Davacı şirkete ait kayıt ücreti, navlun hasılatı, Birlik aidatı, borsa tescil ücretine ilişkin herhangi bir idari işlem bulunmadığı gibi bu konular hakkında açılmış bir dava da bulunmamaktadır. Dolayısıyla, 5174 sayılı Kanun'un 77. maddesinin (2) numaralı fıkrasında yer alan *"yıllık aidat."* ve yıllık aidat yönünden *"gecikme zamları."* ibareleri dışında kalan bölüm davada uygulanacak kural değildir.

Bu nedenlerle, 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği Kanunu'nun;

A- 77. maddesinin ikinci fıkrasının *"yıllık aidat."* ve *"gecikme zamları."* ibareleri dışında kalan bölümünün, itiraz başvurusunda bulunan Mahkemenin bakmakta olduğu davada uygulanma olanağı bulunmadığından, bu bölüme ilişkin başvurunun Mahkemenin yetkisizliği nedeniyle REDDİNE,

B- 77. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan *"yıllık aidat."* ibaresi ile yıllık aidat yönünden *"gecikme zamları."* ibaresi yönünden esasının incelenmesine,

OYBİRLİĞİYLE karar verilmiştir.

V- ESASIN İNCELENMESİ

Başvuru kararı ve ekleri, Raportör Erhan TUTAL tarafından hazırlanan işin esasına ilişkin rapor, itiraz konusu yasa kuralı, dayanan Anayasa kuralı ve bunların gerekçeleri ile diğer yasama belgeleri okunup incelendikten sonra gereği görüşülüp düşünüldü:

Başvuru kararında, kamu tüzel kişiliğine sahip bir kamu kurumu olan davalı Borsa Yönetim Kuruluna, ancak yargı yetkisinin kullanılması neticesinde ortaya çıkan ve bir davanın mahkemece nasıl hükme bağlandığını gösteren resmi belge olarak tanımlanan ilâm hükmü ve niteliğinde karar verme yetkisinin tanınmasının yargı yetkisi kullanma ve bahşetme anlamına geldiği belirtilerek kuralın, Anayasa'nın 9. maddesine aykırı olduğu ileri sürülmüştür.

İtiraz konusu kural, odalar, borsalar ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği yönetim kurullarınca alınan yıllık aidat ve yıllık aidata ilişkin gecikme zamları ile ilgili kararların ilâm hükmünde olduğunu ve ilâmların icrasına ilişkin yolla takip edileceğini öngörmektedir.

Anayasa'nın "*Yargı yetkisi*" başlıklı 9. maddesinde, yargı yetkisinin Türk Milleti adına bağımsız mahkemelerce kullanılacağı belirtilmektedir.

6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun 301. maddesine göre, ilâm, taraflardan her birine verilen hüküm nüshasını ifade etmekte olup alacaklı taraf bu ilâma dayanarak İcra ve İflas Kanunu'nda yer alan ilâmlı icra yolu ile alacağını elde edebilir. Ancak, icra hukukunda ilâmlı icra yolu ile takip sadece mahkemeler tarafından verilen kararlarla sınırlı tutulmamıştır. İcra ve İflas Kanunu'nun 38. maddesinde ilâm mahiyetini haiz belgeler belirtildiği gibi özel kanunlarla da bazı belgeler ilâm niteliğinde sayılarak ilâmların icrası hakkındaki hükümlere tâbi kılınmıştır.

Odalar, borsalar ve Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği yönetim kurulları yargı yetkisine sahip bulunmadığından, yıllık aidat ile ilgili verdiği kararlar kesin hüküm niteliği taşımamakta ve bu kararlara karşı yargı yoluna başvurulabilmektedir. İtiraz konusu kuralda, yıllık aidatla ilgili kararların ilâm hükmünde olmasına bağlanan sonuç, ilâmlar gibi infaz edilmesini ve ilâmların yerine getirilmesi usulünün uygulanmasını göstermesinden ibarettir. Bu nedenle, kuralda, yönetim kurullarının yıllık aidat ile ilgili kararlarının ilâm hükmünde olduğunun belirtilmesi, bu kararların maddi anlamda kesin hüküm niteliği taşıdığı sonucunu doğurmaz. Kuralla getirilen düzenlemenin ilâmlı icra yoluyla alacağın tahsilini kolaylaştırmak dışında bir özellik içermediği açıktır. Dolayısıyla, itiraz konusu kuralla getirilen düzenleme, Anayasa'nın 9. maddesinde belirtilen yargı yetkisinin kullanılması anlamına gelmediğinden kuralda, Anayasa'ya aykırı bir yön bulunmamaktadır.

Açıklanan nedenlerle, itiraz konusu kural Anayasa'nın 9. maddesine aykırı değildir. İtirazın reddi gerekir.

VI- SONUÇ

18.5.2004 günlü, 5174 sayılı Türkiye Odalar ve Borsalar Birliği ile Odalar ve Borsalar Kanunu'nun 77. maddesinin ikinci fıkrasında yer alan "*yıllık aidat,*" ibaresi ile yıllık aidat yönünden "*gecikme zamları,*" ibaresinin Anayasa'ya aykırı olmadığına ve itirazın REDDİNE, 18.6.2013 gününde OYBİRLİĞİYLE karar verildi.

Başkan
Haşim KILIÇ

Başkanvekili
Serruh KALELİ

Başkanvekili
Alparslan ALTAN

Üye

Mehmet ERTEN

Üye

Serdar ÖZGÜLDÜR

Üye

Osman Alifeyyaz PAKSÜT

Üye

Zehra Ayla PERKTAŞ

Üye

Recep KÖMÜRCÜ

Üye

Burhan ÜSTÜN

Üye

Engin YILDIRIM

Üye

Nuri NECİPOĞLU

Üye

Celal Mümtaz AKINCI

Üye

Erdal TERCAN

Üye

Muammer TOPAL

Üye

Zühtü ARSLAN

Üye

M. Emin KUZ